

han vil faa en meget stor Udgift, inden han bliver i Stand til at faa den til at yde et nogenlunde ordentligt Udbytte. Omvendt: hvis den Jord, han overtager, er i god Kultur, i god Gødningskraft, vil det betyde en stor Fordel for ham, idet Udbyttet straks kan komme op paa den naturlige Højde. Da der, som sagt, udtrykkelig er taget Hensyn hertil i Lovforslaget, mente jeg det ikke nødvendigt at omtale det nærmere her.

N. P. Jensen: Det Lovkompleks, der her foreligger, medregnet det i Landstinget foreliggende Lovforslag om Vilkaar for Bortsalg af Jord i offentligt Eje, tager Sigte paa to Ting, dels hvorledes Offentligheden skal tilvejebringe Jord, dels hvorledes Offentligheden skal give denne Jord til Brug for dem, som trænger dertil. Det første Punkt skal jeg ikke, i hvert Fald i Øjeblikket, komme dybt ind paa. Jeg skal blot gøre opmærksom paa, at den Jord i offentligt Eje, som kan gives til Brug paa de Betingelser, Talen er om, efter min Mening falder i tre Dele, hvoraf den første er den Jord, som Staten allerede er i Besiddelse af. Jeg tænker her særlig paa Præstegaardsjorden. Om Anvendelsen af den kan jeg i og for sig ikke tænke mig, at der skulde blive nogen nævneværdig Uenighed. Der kan være Tale om, hvilke Former — det kommer jeg senere til — man vil benytte, naar man giver den i Brug til andre.

Det er altsaa Jord, Staten er i Besiddelse af. Den anden Jord er Jord, som Staten har nogen Ret til fra tidligere Tid, men som ogsaa andre har Ret til. Jeg sigter her til de Jorder, som er under Stamhuse og Fideikommisser. Hvorledes Retsforholdet er der, skal jeg ikke opholde mig ved, men jeg gaar ud fra som givet, at det i Virkeligheden er et Besiddelsesforhold, der er blandet saaledes, at den private Mand har sin Ret over disse Jorder, og Staten har nogen Ret til de samme Jorder. Der forekommer det mig, at det gælder om — og det er det, der er taget Sigte paa i det ene af Lovforslagene —, at vi faar disse to Medejere, om jeg saa maa sige, løst ud fra hinanden paa en saadan Maade, at der gøres Ret og Skel til begge Sider. Jeg mener, at Staten maa have det, der er Statens, enten det nu bliver i Form af Pengevederlag eller i Form af Andel i Jorden. I begge Tilfælde naar vi, at Staten kommer i Besiddelse af Midler, være sig Penge eller Jord, som den kan lade

gaa i Brug til de Folk, der er Tale om. Hvorvidt det slaar til, skal jeg ikke komme ind paa. Det er ikke det, som i Øjeblikket har min Interesse, men jeg maa have Lov til at sige, at det forekommer mig at være mere end tvivlsomt, om den Vej, Lovforslaget slaar ind paa, i Virkeligheden vil føre til det tilsigtede Maal.

Den Frivillighedens Vej, som ganske vist det ærede Medlem for Lejre-Kredsen (N. Frederiksen) i Gaar karakteriserede saaledes, at det kunde være en Frivillighed af den Art, at de nuværende Besiddere til Slutning var tvungne til at gaa frivilligt med, den Frivillighedens Vej er jeg, som sagt, ikke sikker paa fører til det forønskede Resultat. Det forekommer mig nemlig ikke sikkert, at vi har tilstrækkelige Tvangsmidler, hvis de nuværende Besiddere ikke vil gaa med til frivillig Aflevering af disse Penge eller disse Dele af Jorden, som der er Tale om. Hvis de nu ikke inden en fastsat Tidsfrist melder sig og vil skifte, om jeg saa maa sige, med Staten, saaledes at hver faar sit, kan vi saa gaa den Vej, som er skitseret i Lovforslaget, at paalægge dem en Ekstraskat paa efter Forholdene 1 eller $1\frac{1}{2}$ pCt. af den Jordværdi, Talen er om? Det forekommer mig i Virkeligheden tvivlsomt, om det er berettiget at tage visse Jorder frem og sige, at der skal der svares en ekstra Jordafgift. Det er muligt, at vi kan faa vedtaget en Lov derom — helt sikker paa det er jeg ikke —, men jeg kunde snarere tænke mig, at vi gik en anden Vej, som er antydnet for mig fra anden Side, idet vi nemlig sagde: De nuværende Besiddere sidder og har i lange Tider siddet med et Privilegium, som de hidtil har nydt, i alt Fald til en vis Grad, gratis; saa længe de opretholder dette Privilegium, lad dem da betale en Afgift derfor, men lad denne Afgift blive uafhængig af Jorden. Thi det staar for mig som meget tvivlsomt, om det er retsmedholdeligt at beskatte Jorden, fordi den er paa bestemte Hænder, under en Form, som al anden Jord ikke er beskattet under. Jeg gør denne Indvending, ikke fordi jeg er Modstander — tværtimod — af Lovforslagets Princip, nemlig det, at Jorden skal bringes ind under offentligt Eje. Men det forekommer mig tvivlsomt, om dette vil kunne naas ad den Vej, som Lovforslaget angiver.

Det var den anden Art af Jord, hvor der altsaa er Tale om, at vi staar med et Retsforhold mellem Staten og Lensbesidderne, eller hvem det nu er, som skulde afgøres saaledes, at hver fik sin Del. Den tredje Art af Jord er de Jorder, som Staten